

Velkommen til SINTEF Byggforsk kontakt- og informasjonsmøte om produkt dokumentasjon!

SINTEF Byggforsk

Jan Olav Hjermann

10. Februar 2015

Kontaktmøte agenda og formål

- Agenda
- Praktisk informasjon
- Formål med møtet
 - Informasjon om utvikling innenfor produktdokumentasjon
 - Krav til produktdokumentasjon
 - Forum for produsenter og leverandører

Agenda

1130 – 1200 Registrering og enkel lunsj for dem som ønsker litt å spise

1200 – 1205 Velkommen

1205 – 1235 Nytt fra SINTEF Byggforsk

Jan Olav Hjermann, SINTEF Byggforsk

1235 – 1300 Miljødirektoratet informerer om miljøinformasjon for byggevarer

Resultater fra tilsyn med salg av byggevarer til privatpersoner

Heidi Mollan Jensen, Miljødirektoratet

1300 – 1330 Overvåkende kontroll ved godkjenninger og sertifisering: Hva og hvorfor?

Inspeksjoner i fabrikk, typeprøving og kontrollprøving

Hans Boye Skogstad, SINTEF Byggforsk

1330 – 1400 Pause med frukt m.m.

1400 – 1430 Direktoratet for byggkvalitet informerer om tilsyn med produktdokumentasjon

Janneke Solem, DIBK

1430 - 1500 Produktdokumentasjon og bruk av byggemoduler

Også modulbygging trenger prosjektering

Trond Ramstad, SINTEF Byggforsk

1500 Avslutning

Hvem er SINTEF Certification?

Godkjenningsleder: Hans Boye Skogstad

Stedfortredende godkjenningsleder: Marius Kvalvik

Inspeksjonsleder: Arve Bugten

Sertifiseringsleder: Steinar Klubben Nilsen

Stedfortredende sertifiseringsleder: Monica N. Malmedal

Sertifiseringskonsulent: Torunn Sørbekk

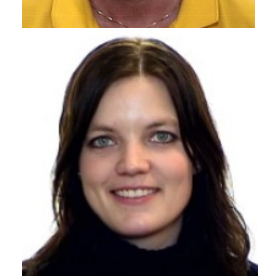
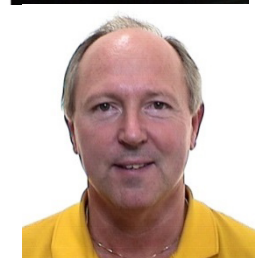
Seniorrådgiver: Silje Wærp

Seniorrådgiver: Trond Ramstad

Seniorrådgiver: Knut Ivar Edvardsen

Senior Project Manager: Christian Recker

Leder SINTEF Certification: Jan Olav Hjermann

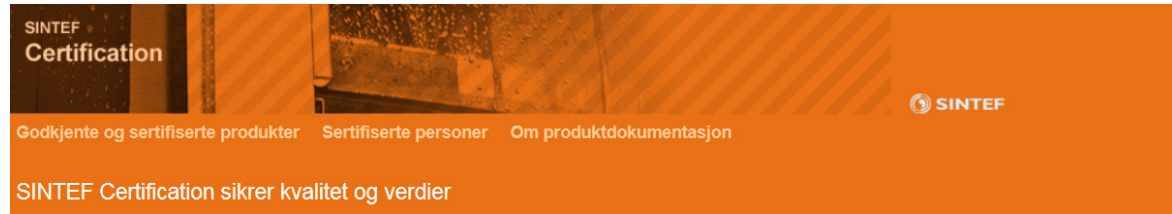

SINTEF Byggforsk kontakt- og informasjonsmøte om
Produktdokumentasjon

Nytt fra SINTEF Byggforsk

Jan Olav Hjermann
SINTEF Byggforsk
10.02.2015

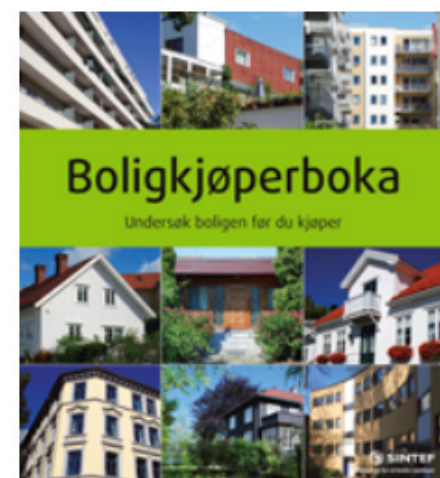
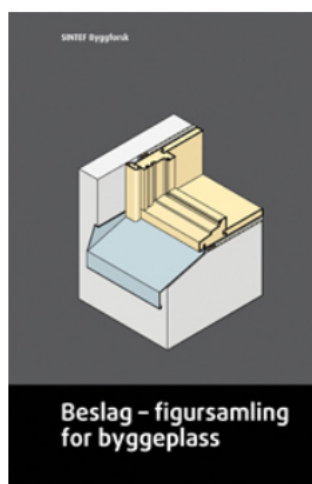
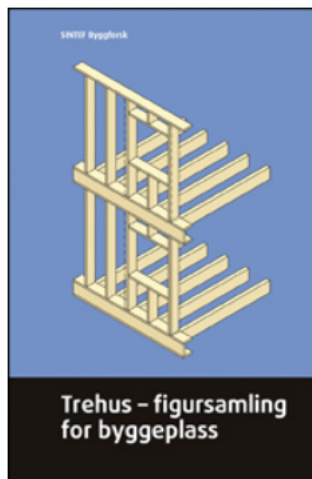
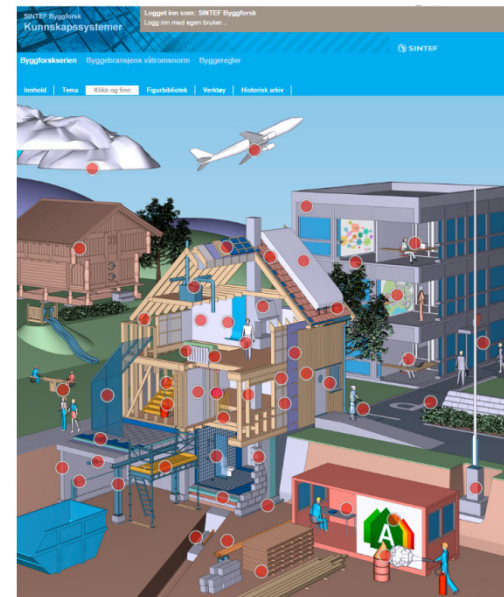
Temaer

- Kunnskap fra SINTEF Byggforsk
- Hvilke typer dokumentasjon tilbyr vi?
- Byggevareforordningen og krav til produktdokumentasjon.
- Tilpasning av SINTEF Teknisk Godkjenning til byggevareforordningen
- Informasjon om EOTA, ETAG, EAD, ETA og CE-merking
- SINTEF Teknisk Godkjenning og CE-merking for vindsperrer
- Tilsynskomiteé for produktdokumentasjon
- NorGeoSpec
- PRODOK
- Bransjesekretariat for TPF og BKF
- Dialog med kunder

Kunnskap fra SINTEF Byggforsk

- Byggforskserien (<http://bks.byggforsk.no>)
- Våtromsnormen (<http://bks.byggforsk.no>)
- Håndbøker og faktabøker
- Figursamlinger og rapporter
- Vi tilbyr 25 % rabatt til de som bestiller bøker på møtet i dag!
- Kurs: Blant annet miljøvurdering av bygningsmaterialer
Kursliste: <http://bks.byggforsk.no/CourseList.aspx>

Hvilke typer dokumentasjon tilbyr vi?

Produkt

1. SINTEF Teknisk Godkjenning
2. SINTEF Produktsertifikat
3. SINTEF NGS Produktsertifikat
4. SINTEF Personsertifikat
5. Europeisk AVCP-sertifikat
6. Europeisk Teknisk Bedømmelse (ETA) SINTEF BF / EAD (fra EOTA)
7. EPD Miljødeklarasjon

Retningslinjer

- SINTEF BF retningslinjer
- SINTEF BF retningslinjer / NS-EN std / EOTA AVCP
- NorGeoSpec retningslinjer
- SINTEF BF retningslinjer
- SINTEF BF / Harmonisert standard / ETA
- SINTEF BF / PCR fra EPD-Norge

Byggevareforordningen og krav til produktdokumentasjon

- Krav om CE-merking og ytelseserklæring på produkter som er omfattet av en harmonisert europeisk produktstandard eller en ETA.
- Produkter uten krav til CE-merking skal også ha produktdokumentasjon!
- Vurdering av egnethet i bruk i norske bygg etter TEK10 inngår ikke i CE-merking
- SINTEF Teknisk Godkjenning vurderer egnethet i bruk etter TEK-10.
- Direktoratet for byggkvalitet har mye nyttig informasjon i sin brosjyre "Hva er nytt om omsetning og markedsføring av byggevarer?" samt på sin nettside

www.byggevareinfo.no

The screenshot shows the Byggevareinfo website. At the top, there is a header with the logo of Direktoratet for byggkvalitet, the title "Byggevareinfo", and navigation links for "Kontakt oss", "Til dibk.no", and a search bar. Below the header, there are three main sections: "Søk etter gjeldende standarder" (blue), "Søk etter attestasjonsmoduler" (green), and "Ofte stilte spørsmål" (orange). Each section has a "Velg kategori" dropdown menu set to "Alle kategorier", a "Fritekstsøk" input field, and a "Søk" button. Below these sections, there is an "Info" section with text explaining the search functionality.

Tilpasning av SINTEF Teknisk Godkjenning til byggevareforordningen

- Produkter om er underlagt krav om CE-merking må ha CE-merking og ytelseserklæring (DoP) for å få utstedt SINTEF Teknisk Godkjenning.
- Ved nyutstedelse eller revisjon av SINTEF Teknisk Godkjenning vises produktegenskaper i tråd med produsentens ytelseserklæring (DoP).
- På produkter hvor dette er relevant deklarerer en kontrollgrense.

Egenskap	Metode		
		DoP ¹⁾	Kontrollgrense ²⁾
Vanntetthet materiale	NS-EN 1928 NS-EN 13859-2	W1	W1
Luftgjennomgangstall materiale	Tilsvarende NS 3261	-	≤ 0,1
Luftgjennomgangstall konstruksjon	NS-EN 12114	-	≤ 0,15 ³⁾
Luftprofil System	NS-EN 12114	-	≤ 0,15 ³⁾
Vanndampmotstand S _d -verdi	NS-EN 12572	0,015 +0,015/-0,01	≤ 0,03
Strekkestyrke			
Langs	NS-EN 12311-1	165+/-40	≥ 125
Tvers	NS-EN 13859-2	140+/-25	≥ 115
Bruddforlengelse			
Langs	NS-EN 12311-1	10 +/-4	≥ 6
Tvers	NS-EN 13859-2	16 +/-5	≥ 11
Rivemotstand i spikerfeste			
Langs	NS-EN 12310	65+/-20	≥ 45
Tvers	NS-EN 13859-2	60+/-20	≥ 40
Dimensjonsstabilitet			
Langs		-	≤ 1 ³⁾
Tvers	NS-EN 1107-2	-	≤ 1 ³⁾

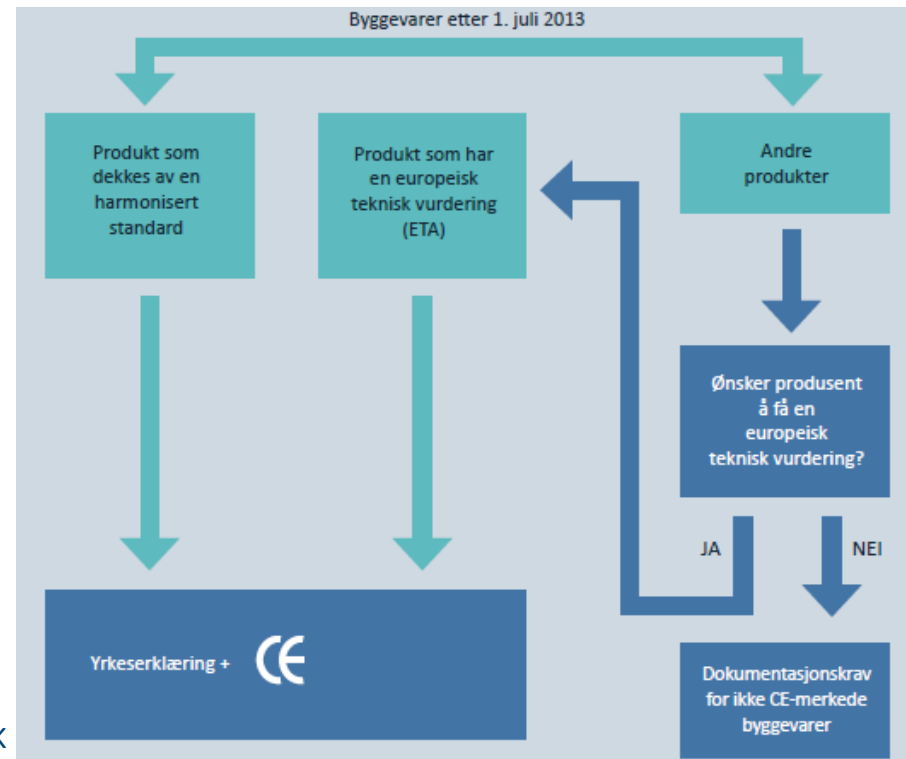
Eksempel på tabell fra en SINTEF Teknisk Godkjenning der vi deklarerer både egenskaper fra DoP og kontrollgrense.

Informasjon om EOTA, ETAG, EAD, ETA og CE-merking

- SINTEF er norsk medlem i EOTA.
- EOTA utvikler EAD, som er retningslinjer for å bedømme produkter som ikke er omfattet av harmoniserte europeiske produktstandarder.
- En EAD er grunnlaget for å lage en ETA.
- I en periode frem til slutten av 2020 gjøres tidligere ETAG retningslinjer om til EAD (European Assessment Document).
- En ETA er grunnlag for CE-merking og ytelseserklæring (DoP).
- Utarbeidelse av ETA basert på eksisterende EAD kan ta fra 2 måneder.
- Utarbeidelse av ETA basert på ny EAD kan ta fra 9 måneder.

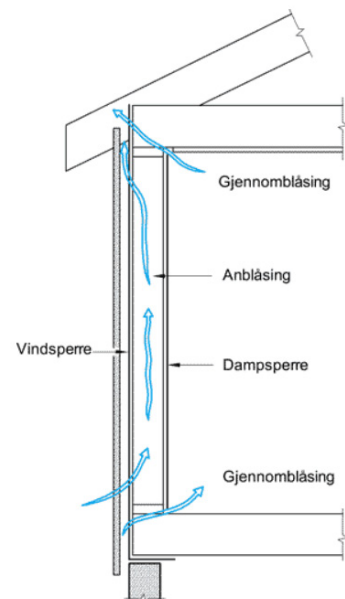
Kilde til figuren: DIBK

SINTEF Teknisk Godkjenning og CE-merking for vindsperrer

- Hvilke egenskaper er viktige for en vindsperre?
- Luftgjennomgangstall og vanndampmotstand er etter vårt syn de to viktigste egenskapene for funksjonen til en vindsperre. Begge egenskaper er frivillig å deklarerer etter europeisk harmonisert standard.
- Begge egenskapene må deklarerer i SINTEF Teknisk Godkjenning , hvor også egnethet for bruk vurderes.

Egenskap	Metode	DoP ¹⁾		Kontrollgrense ²⁾
Vanntetthet materiale	NS-EN 1928 NS-EN 13859-2	W1	W1	
Luftgjennomgangstall materiale	Tilsvarende NS 3261	-	≤ 0,1	
Luftgjennomgangstall konstruksjon	NS-EN 12114	Frivillig	≤ 0,15 ³⁾	
Luftprofil System	NS-EN 12114		≤ 0,15 ³⁾	
Vanndampmotstand S _d -verdi	NS-EN 12572	0,015 0,015	≤ 0,03	
Strekkestyrke				
Langs	NS-EN 12311-1	165+/-40	≥ 125	
Tvers	NS-EN 13859-2	140+/-25	≥ 115	
Bruddforlengelse				
Langs	NS-EN 12311-1	10 +/-4	≥ 6	
Tvers	NS-EN 13859-2	16 +/-5	≥ 11	
Rivemotstand i spikerfeste				
Langs	NS-EN 12310	65+-20	≥ 45	
Tvers	NS-EN 13859-2	60+/-20	≥ 40	
Dimensjonsstabilitet				
Langs		-	≤ 1 ³⁾	
Tvers	NS-EN 1107-2	-	≤ 1 ³⁾	

Figur: SINTEF Byggforsk

- Eksempelet viser at det kan være behov for tilleggsdokumentasjon utover minstekravene til CE-merking og DoP for å kunne vurdere viktige produktegenskaper!

Tilsynskomiteé for produktdokumentasjon

- SINTEF Byggforsk har en tilsynskomite for produktdokumentasjon. I komiteen sitter representanter for byggebransjen:
 - SINTEF Materialer og kjemi (leder av komiteen)
 - RIF (Rådgivende Ingeniørers Forening)
 - EBA (Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg)
 - Byggevareindustriens Forening
 - Virke Byggevarehandel
 - Norges bygg- og eiendomsforening
- Tilsynskomiteen skal
 - overvåke at vi oppfyller krav til uavhengighet og upartiskhet
 - informere relevante myndigheter dersom akkrediterte deler av virksomheten ikke drives i henhold til gjeldende standarder
 - være rådgivende instans ved behandling av eventuelle klager
 - være høringsorgan for generelle retningslinjer og rutiner for virksomheten
 - ved behov gi råd om retningslinjer for virksomheten innenfor de enkelte produktområder

NorGeoSpec 2012 – Et nordisk system for geotekstiler

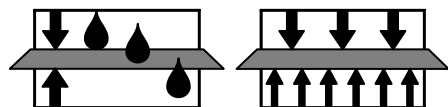
Systemet NorGeoSpec driftes av SINTEF Certification. Se <http://www.norgeospec.org>

Formål: Sertifisering og spesifisering av geotekstiler og geotekstil-relaterte produkter.

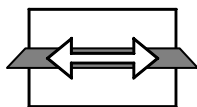
Funksjon:

Filtrering og separasjon

Armering

Bestandighet: 25 år og > 25 år

4 land deltar i NorGeoSpec:

Det er viktig med gode geotekstiler!

- PRODOK var et prosjekt om produkt-dokumentasjon i perioden 2008-2014
- Samarbeid mellom DIBK, Standard Norge, BNL og SINTEF Byggforsk
- Man utviklet 51 matriser med produkt-dokumentasjon
- Prosjektet bidro til god fokus på produkt-dokumentasjon og økt kunnskap på området.
- Prosjektet ble avsluttet 31.12.2014

Minimum requirements for product documentation

Product	Window
Technical specification	EN 14351-1
Intended use	Wall

Conformity system	Property	O	N	F	Classification standard	Test standard	Requirement	Recommendations
3	Water tightness	x			NS-EN 12208	NS-EN 1027	TEK § 7-32	Building design sheet 533.102
	Air permeability	x			NS-EN 12208	NS-EN 1026	TEK § 8-22	Building design sheet 533.102
	Radiation properties	x			Deklarert verdi	NS-EN 410 NS-EN 13363-1 NS-EN 13363-2	TEK § 8-21	
	Thermal transmittance	x			NS-EN 10077-1 NS-EN 10077-2 NS-EN ISO 12563	NS-EN 10077-1 NS-EN 10077-2 NS-EN ISO 12563	TEK § 8-21	
	Wind load resistance	x			NS-EN 12210	NS-EN 12211	TEK § 7-32	
	Hold open devices	x			NS-EN 14351-1	NS-EN 14351-1	vegg vindu	
	Impact resistance	x			NS-EN 13049	NS-EN 13049	TEK § 7-41	NS 3510
	Acoustic performance	x			Deklarert verdi	NS-EN ISO 717-1	TEK § 8-42	Building design sheet 533.102
	Dangerous substances ¹⁾		x				PKL § 3a - duty of substitution. PRF among others §§ 2-20 REACH Candidate list (among others HBCDD). For glue and surface protection PRF §§ 2-5, 2-11, 2-13, 3-20, 3-21, appendix VII	The list of Priority Substances

SINTEF Byggforsk og bransjesekretariater

- SINTEF Byggforsk har i flere år hatt bransjesekretariatet for Takprodusentenes Forskningsgruppe (TPF) og Byggkeramikkforeningen (BKF).
- Årene med bransjesekretariat har gitt god fokus på disse produktområdene, nyttige forskningsprosjekter og gode anvisninger til nytte for mange bransjeaktører.
- SINTEF Byggforsk konkluderte i 2014 at man for fremtiden ikke ønsker å fortsette å ha bransjesekretariater, og SINTEF Byggforsk trer nå ut av denne rollen.
- Bransjesekretariatene for BKF og TPF vil videreføres i regi av andre.
- Byggevareindustriens Forening har sekretariatet for TPF fra 01.01.2015

www.byggkeramikkforeningen.no

<http://tpf.zoom-grafisk.no/>

Dialog med kunder

- Lars Næss er tidligere direktør i Icopal, og medlem av rådet for SINTEF Byggforsk.
- Høsten 2014 gjennomførte Lars Næss en SINTEF Byggforsk en kundeundersøkelse blant 15 firmaer og organisasjoner. Vi vil bruke resultatene fra denne til å bli bedre.
- Vi vil fra starten av 2015 gjennomføre systematiske målinger av kundetilfredshet for prosjekter med nyutstedelse og/eller revisjon av SINTEF Teknisk Godkjenning.
- Fra tidligere har dette vært etablert som en rutine på andre av våre prosjekter.
- Vi ønsker å bruke tilbakemeldinger fra våre kunder til å bli en bedre partner innenfor våre arbeidsområder som dekker forskning, rådgivning, laboratorietesting og produktdokumentasjon.

Oppsummering

- SINTEF Byggforsk tilbyr byggforskserien, våtromsnormen, bøker, rapporter og kurs!
- SINTEF Byggforsk tilbyr 7 ulike typer dokumentasjon.
- Våre dokumentasjonsordninger er tilpasset til Byggevareforordningen.
- SINTEF er medlem i EOTA, og vi har informert om EOTA, ETAG, EAD, ETA og CE-merking.
- Et eksempel med SINTEF Teknisk Godkjenning og CE-merking for vindsperrer viser at det kan være behov for tilleggsdokumentasjon utover minstekravene til CE-merking og DoP for å kunne vurdere viktige produktegenskaper.
- SINTEF Byggforsk har en tilsynskomiteé for produktdokumentasjon som skal sikre at vår virksomhet innenfor produktdokumentasjon drives på en god måte.
- SINTEF Certification drifter nå den nordiske sertifiseringsordningen NorGeoSpec, som omfatter gotekstiler.
- Bransjeprojektet PRODOK ga i perioden 2008-2014 mye nyttig kunnskap om produktdokumentasjon. PRODOK ble avviklet 31.12.2014.
- SINTEF Byggforsk avvikler funksjonen som bransjesekretariat for TPF og BKF.
- Vi øker vår fokus på dialog med kunder innenfor produktdokumentasjon.